



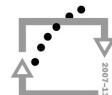
evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CO JE FILOZOFIE

Text

„Diotima: Když se narodila Afrodité, všichni bozi byli na hostině a mezi nimi i Poros, Důmysl. Po jídle, přišla žebrať, jak bývá o hodech, Penia, Chudoba, a stála u dveří. Zatím Poros, zpít nektarem – neboť víno tehdy ještě nebylo – vešel do Diovy zahrady a tam zmožen spal. A tu si Penia, puzena svou bídou, usmyslila mít z Pora dítě; lehla si vedle něho a počala Eróta. Proto tedy je Erós průvodcem a služebníkem Afrodítiným, poněvadž byl zplozen o jejích narozeninách, a zároveň je svou přirozeností milovníkem krásna, protože i Afrodité je krásná. A jako syn Porův a Peniin má takovýto osud: za prvé je stále chud a docela není hebký a krásný, za jakého je obyčejně pokládán, nýbrž tvrdý a drsný, bez obuvi a bez příbytku, lehá vždy na holé zemi a bez přikrývky, spí pod širým nebem u dveří a na cestách, žije tak jako matka, jsa neustále sdružen s nedostatkem. Ale po otci má zase to, že strojí úklady krásným a dobrým, je zmužilý, smělý a vytrvalý, mocný lovec, jenž stále osnuje nějaké nástrahy, žádostivý přemýšlení a vynalézavý, milovný moudrosti po všechen život, mocný čaroděj, kouzelník a sofista, jeho přirozenost není ani nesmrtelná ani smrtelná, nýbrž v jednom a též dni hned kvete a žije, kdykoli dosáhne zdaru, hned zase umírá a opět ožívá silou přirozenosti svého otce, a co si získává, vždy mu zase uniká, takže Erós nikdy nemá nouze ani bohatství a také je uprostřed mezi moudrostí a nevědomostí. Je tomu totiž tak. Žádný z bohů nefilozofuje ani netouží státi se moudrým – neboť je moudrý – ani je-li někdo jiný moudrý, nefilozofuje. Naopak ani nevědomí nefilozofují a netouží státi se moudřími; neboť právě v tom záleží zlo nevědomosti, že člověk, který není krásný a dobrý ani moudrý, si o sobě myslí, že je takový. Tak nikdo, kdo necítí svého nedostatku, netouží po tom, čeho nedostatku necítí.

Sókratés: Kdo tedy jsou, Diotimo, filozofující hledači moudrosti, když to nejsou ani moudří ani nevědomí?

Diotima: Ti, kdo jsou uprostřed mezi těmito obojimi; a mezi ně náleží i Erós. Moudrost je věru jedna z nejkrásnějších věcí a Erós je touha po krásnu, takže Erós je nutně filozof a jakožto filozof je uprostřed mezi moudrým a nevědomým. Také to je u něho následek jeho původu, neboť pochází od otce moudrého a důmyslného, ale z matky, která nemá moudrosti ani důmyslu.“

Platón - Symposion

Otázky:

1. Ke komu je přirovnáván filozof?
2. Jaké vlastnosti má filozof? / Jak se chová, co dělá filozof?
3. Kdo „nefilozofuje“?
4. Kdo je filozof?

Filozofické otázky se týkají každého – předpoklady filozofie

Tázat se po smyslu všeho, co poznáváme, patří k životu. Filozofie jako systematické tázání se po smyslu je údělem člověka.

Každý člověk si někdy klade tyto otázky. Dříve nebo později se v naší vlastní běžné známé *zkušenosti* (tzv. předvědecká zkušenost, běžné věci, o kterých se vyjadřujeme běžným jazykem – na rozdíl od vědeckého bádání a vědeckých jazyků) se světem, s námi samými, s jinými, objeví trhlinka, *problém*, něco neznámého, co nás zneklidní, a my s *údivem* zjistíme, že to, co jsme považovali za samozřejmé, naprosto jasné, vůbec není takové, jaké jsme to dosud znali.

Každodenní zkušenost se pod vlivem údivu jeví jako *nevědomost*. Děje se tak často v „mezních situacích“, jako jsou nemoc, blízkost smrti, ztráta blízkého člověka, nebo i fascinace něčím krásným, neobvyklým. Začneme o své běžné zkušenosti a názorech *pochybovat*. Docházíme k tomu, že musíme kriticky přehodnotit svou běžnou zkušenost a tak dojít k nějakému novému a hlubšímu *pochopení*. (Toto pochopení lze opět nějak problematizovat, hledání smyslu je nekončící proces).

Úkol a otázky:

Vybavte si nějakou mezní situaci ve svém životě nebo v životě svých blízkých.

1. Jak se situace dál vyvinula a jak jste našli její vyústění.
2. Souhlasili jiní lidé, jak jste se rozhodli?
3. Měli jste pocit jistoty, že jste se rozhodli správně?
4. Jak byste zobecnili, čím se vyznačuje filozofické hledání?

Etymologie slova filozofie

filein (řec.): milovat, toužit po něčem

sofia (řec.): moudrost

Shrnutí

1. Filozofie je láska k moudrosti.
2. Nazývá se tak hledání pravdy, které je si vědomo, že člověk je omylný a že nelze pravdu beze zbytku a beze změny mít, vlastnit. Ví, že to co bylo jisté, může být zpochybněno.
3. Předpoklady tohoto hledání je (životní, předvědecká, běžná) zkušenost, která se (zejména v mezní situaci) stane problematickou. V údivu zjišťujeme, že je třeba hledat znovu a pokud máme odvahu zpochybnit dosavadní jistoty, můžeme najít nové řešení.

Seznam zdrojů:

PLATÓN. *Symposion*. 6. opr. vyd. Praha : OIKOYMENH, 2005. 85 s. ISBN 80-7298-139-0.

ANZENBACHER A. *Úvod do filozofie*. 2. přeprac. vyd. Praha : Portál, 2004. 377 s. ISBN 80-7178-804-X.